

Národní strom

Cíle lekce

Psaní

Žáci použijí informace z článku a napíšou argumentační text.

Slovní zásoba

Žáci si osvojí slovní zásobu z článku a použijí ji při psaní o tom, zda by Češi měli, či neměli sázet a chránit stromy republiky.

Znalosti

Žáci se dozvědí, že českým národním stromem je lípa a čeho si na ní lidé cení.

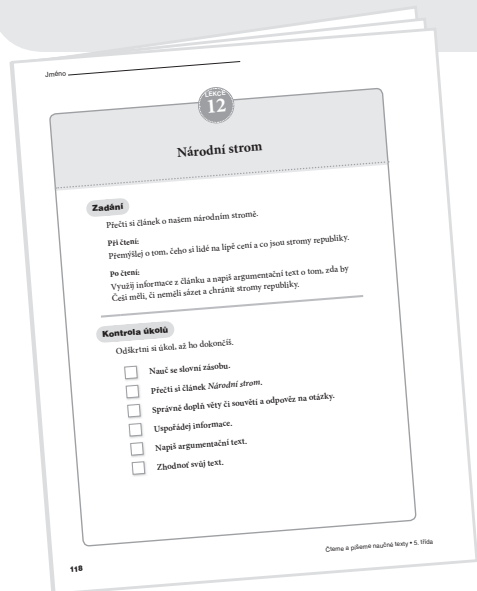
Základní porozumění

Žáci porozumí tomu, že sázení a ochrana stromů republiky jsou způsoby, jak předat poselství o svobodě a demokracii.

Příprava

Nakopírujte a rozdejte žákům pracovní listy.

LEKCE		STRANA
1	Zadání a kontrola úkolů	118
2	Nauč se slovní zásobu	119
3	Přečti si článek <i>Národní strom</i>	120
4	Správně doplň souvětí a odpověz na otázky	122
5	Uspořádej informace	123
6	Napiš text s argumenty	124
7	Sebehodnocení	125

1 Zadání a kontrola

Rozdejte žákům nakopírované pracovní listy a začněte se zadáním. Řekněte jim, že by se měli na zadání dívat v průběhu celé lekce. Dokončené úkoly si mohou odškrtnout.

Přečtete nahlas zadání a ujistěte se, že žáci chápou účel čtení. Zeptejte se:

- *O čem budeme číst?* (o našem národním stromu)
- *Co se o něm dozvíme?* (čím je významný a co jsou stromy republiky či stromy svobody)
- *Co budeme na základě článku psát?* (text s argumenty)

2 Nauč se slovní zásobu

Přečtěte nahlas všechna slova a žáci je po vás zopakují. Pak přečtěte nahlas definice a diskutujte o nich. Upozorněte žáky, že budou slovům lépe rozumět po přečtení článku. Na volné řádky žáci slova opíšíou.

3 Přečti si článek *Národní strom*

Přečtěte nahlas článek. Žáci čtou tiše s vámi. Poté si ho přečtou znovu samostatně nebo v malých skupinách.

4 Správně doplň věty či souvětí a odpověz na otázky

Žáci správně doplňují věty či souvětí a odpovídají na otázky, a tím prověří své porozumění textu. Provedte společnou kontrolu.

5 Uspořádej informace

Vysvětlete žákům, že jim grafický organizér pomůže naplánovat jejich text. Vedte žáky k tomu, aby do organizéru zapsali informace z textu.

6 Napiš text s argumenty

Žáci napíšíou text samostatně, ve dvojicích nebo ve skupině.

Připomeňte žákům, že text s argumenty:

- sděluje argumenty pro něco nebo proti něčemu
- uvádí důvody či fakty, jež podporují argumenty
- obsahuje úvod a závěr

7 Zhodnoř svou práci

Vysvětlete žákům, že ohodnotí svůj článek, aby se ujistili, že napsali dobrý text a dodrželi argumentační strukturu.

Národní strom

Nauč se slovní zásobu

Přečti slovo - či souvětí - a jeho definici. Pak napiš slovníček na téma.

1. stáje stromová
2. chumraj smetaj; pomurj
3. medonosní roslina medonos, a jehňat oskara a pyla vytvářejí včelí roid
4. mybiologie snokor myšič a háj

Národní strom

Mnoho národních stromů se vyznačuje silnými kořeny, které rostou na jasně osluněném, avšak stinném místě. Například Ficus se roste hlavně v jižní části Slovenska porostaj na svém strom od od roku 1948 lipa. Dnes je milovaná rostlina na standardní používaná, včetně parků, náměstích a veřejných zahradách.

Lidé však měli lipy již od neolitického období. Věřili, že dřevo odstraňuje zářivé duchy a slouží chránit před škodlivými duchy. V mytologii byla lipa zvaná matka lidu.

V klasické literatuře jsou zmíněny i Panna Mária. Z národní lipovské dřevy keramiky vyrobili nádobu a souše stromy, prouha se na kůru „stromečného“.

Lipové dřevo však mále uplatnění při výrobě nádob, dřevěných konstrukcí, nástrojů, klobouků a rakví. Lipa tak používá lidí od nepaměti až do současnosti.

Lipa byla oblíbená zejména kvůli svému medonosnému charakteru medonosných roslin.

Z jednoho stromu lze získat více než 100 kg medu. Tento med je velmi zdravý. Obsahuje totiž množství vitamínů, minerálů a kyseliny. Často je také používá pod lipami vládní, jak zvaná lipová medovina.

Lipový med je jedním z nejdřívějších a jeho použití je křídlem stromu bylo známo už před šest tisíc lety v Egyptě a ve starém Řecku. Medové se křídlo stromu má také dřevo, které má v sobě silnou vůni a chuť. Obsahuje i lipový křídlo je tradiční prostředek pro pomoc při nachlazení, nebo se používá jako křídlo.

Správně doplň souvětí a odpověz na otázky.

1. Proč je lipa stromem milovaným medonosnými roslinami?
 - má silné kořeny a je zdravá
 - má silnou vůni a chuť
 - má silnou vůni a chuť
 - má silnou vůni a chuť
2. Kde je lipa stromem milovaným medonosnými roslinami?
 - v jižní části Slovenska
 - v jižní části Slovenska
 - v jižní části Slovenska
 - v jižní části Slovenska
3. Kde je lipa stromem milovaným medonosnými roslinami?
 - v jižní části Slovenska
 - v jižní části Slovenska
 - v jižní části Slovenska
 - v jižní části Slovenska
4. Lidé však měli lipy již od neolitického období. Věřili, že dřevo odstraňuje zářivé duchy a slouží chránit před škodlivými duchy. V mytologii byla lipa zvaná matka lidu.
5. Lidé však měli lipy již od neolitického období. Věřili, že dřevo odstraňuje zářivé duchy a slouží chránit před škodlivými duchy. V mytologii byla lipa zvaná matka lidu.
6. Lidé však měli lipy již od neolitického období. Věřili, že dřevo odstraňuje zářivé duchy a slouží chránit před škodlivými duchy. V mytologii byla lipa zvaná matka lidu.

Uspořádej informace

Přečti si článek znovu. Přemýšlej, jak by Čechi mohli, či nemohli vypracovat a chránit stromy republiky. Co nám stromy republiky přinesou? Zapiš své argumenty do prázdných rámečků. Potom doplň tři detaily z článku, které podporují tvůj argument.

Argument

Detail 1

Detail 2

Detail 3

Argument

Napiš argumentační text o tom, zda by Čechi měli, či nemohli vypracovat a chránit stromy republiky.

• Použij fakty a důvody, které podporují tvůj argument.

Zhodnoř svůj text

Přečti si, jakou strukturu má tvůj argumentační text. Někdy doplň informace z svého textu. Argumentační text uvádí argumenty pro a proti něčemu. Také obsahuje fakty a důvody, které podporují hlavní argument.

Úvod musí být stručný.

V textu argumentů, že

Proč je to pro nás důležité (střídání souvětí):

Uveď tři fakta nebo důvody, které podporují tvůj argument.

Popsal jsem tyto fakty či důvody:

- 1.
- 2.

V závěru se soustředím na klíč.

V prvním odstavci vyhodnotil, že

Závěrečná věta poskytl klíčovou informaci o tématu.

LEKCE
12

Národní strom

Zadání

Přečti si článek o našem národním stromě.

Při čtení:

Přemýšlej o tom, čeho si lidé na lípě cení a co jsou stromy republiky.

Po čtení:

Využij informace z článku a napiš argumentační text o tom, zda by Češi měli, či neměli sázet a chránit stromy republiky.

Kontrola úkolů

Odškrtni si úkol, až ho dokončíš.

- Nauč se slovní zásobu.
- Přečti si článek *Národní strom*.
- Správně doplň věty či souvětí a odpověz na otázky.
- Uspořádej informace.
- Napiš argumentační text.
- Zhodnoť svůj text.

Nauč se slovní zásobu

Přečti slovo – či sousloví – a jeho definici.

Pak napiš slovo/sousloví na řádek.

1. alej	stromořadí	_____
2. chmurný	smutný, ponurý	_____
3. medonosná rostlina	rostlina, z jejíhož nektaru a pylu vytvářejí včely med	_____
4. mytologie	soubor mýtů a bájí	_____
5. oltář	většinou bohatě zdobený bohoslužebný stůl v kostele	_____
6. okupace	obsazení cizího území	_____
7. standarta	menší vyztužený prapor	_____

Národní strom

Mnoho různých národů si vybralo nějaký strom, který roste na jejich území, za svůj národní. Například Finové si zvolili břízu. Češi spolu s dalšími Slovany považují za svůj strom už od roku 1848 lípu. Dnes ji můžeme nalézt na standartě prezidenta, státní pečeti, vojenských uniformách a bankovkách.

Lidé však měli lípy rádi od nepaměti. Věřili, že dokážou odehnat zlé duchy a zbavují chmurných myšlenek. V mytologii byla lípa zasvěcena bohyni lásky, v křesťanství byla často spojována s Pannou Marií. Z tvárného lipového dřeva řezbáři vyráběli oltáře a sochy svatých, proto se mu říkalo „svaté dřevo“. Lipové dřevo však našlo uplatnění i při výrobě nábytku, dřeváků, hudebních nástrojů, kolébek a rakví. Lípa tak provázela lidi od narození až do smrti.

Lípa byla odedávna nazývána královnou medonosných rostlin. Z jednoho jejího květu může včela vysát až 7 mg nektaru. Tento nektar je velmi opojný. Obsahuje totiž rostlinný cukr mamózu, a pokud to s ním včely přeženou, zmalátní. Často je pak můžeme pod lípami vidět, jak zmateně lezou po zemi.

Lipový med je jeden z nejlepších a jeho použití k léčivým účelům bylo známo už před šesti tisíci lety v Egyptě a ve starém Řecku. Medem se léčily rány, celá řada chorob, uchovávalo se v něm maso, aby se nekazilo. Odvar z lipových květů je tradiční prostředek pro pocení při nachlazení, nebo se používá jako kloktadlo.

Naším národním stromem je lípa

Již v 19. století lípy zdobily parky u paláců a zámků. Přijíždět k sídlu lipovou alejí bylo dovoleno jen těm nejváženějším a nejvzácnějším hostům. Lípy byly vysazovány na návsi, ke křížkům, kapličkám či kostelům. Našly své místo také u vesnických studní – v tomto případě byla stromem ochraňujícím vodu jako životadárnou tekutinu. Jako ochranný a rodinný strom byla sázena po narození prvního dítěte. Věřilo se, že když zahyne lípa na dvorci rodu, zanikne i celý rod.

Při vzniku Československa v roce 1918 vznikla tradice zasadit na čestném místě ve vesnici nebo ve městě tzv. strom republiky. Nejvíce výsadeb proběhlo v říjnu 1919 k prvnímu výročí vzniku republiky a o devět let později. Další stromy byly vysazeny zejména při kulatých výročích. Každá výsadba byla spojena s oslavou, děti recitovaly básně, zpívala se hymna. Strom byl označen cedulkou a chráněn obyvateli před zničením. Lidé si uvědomovali, že svoboda a demokracie se musejí ochraňovat stejně jako památné stromy, a byli vděční, že vznikem československého státu jim znovu patří jejich země.

V roce 1968, tedy 50 let po vzniku republiky, začala okupace Československa.

Právě v tomto roce i o rok později bylo vysazeno mnoho dalších lip. Lidé se nechtěli smířit s omezováním svobody a tímto způsobem to dávali najevo. Tehdy byla zasazena také krásná a dnes mohutná lípa na vrchu Petříně v Praze. Později se na ni málem zapomnělo, byla téměř zničena vandaly a nikdo netušil, kde se na louce pod Pražským hradem vzala. Dnes pod její majestátní korunou můžeme opět pocítit hrdost, že okupace a totalita skončily a my žijeme už více než 30 let ve svobodné zemi.

Motiv lip na prezidentské vlajce

Správně doplň souvětí a odpověz na otázky.

1. Proč je lípa nazývána královnou medonosných rostlin?
 - Ⓐ Med z jejího nektaru je léčivý.
 - Ⓑ Nektar obsahuje rostlinný cukr mamózu.
 - Ⓒ Jedna včela může vysát až 7 mg nektaru.
2. Kde je možné nejčastěji narazit na lípu?
 - Ⓐ U řek a potoků.
 - Ⓑ U kapliček, statků a v parcích.
 - Ⓒ U silnic a polí.
3. Které z těchto tvrzení neplatí o lípě?
 - Ⓐ Lipové dřevo je hodně tvrdé.
 - Ⓑ Lipový odvar je léčivý.
 - Ⓒ Lipovým medem se léčily rány.
4. Lidé vysazují jako strom republiky právě lípu, protože _____.
 - Ⓐ jich u nás roste nejvíc
 - Ⓑ je naším národním symbolem
 - Ⓒ je na prezidentské standartě
5. Sazení stromů republiky je tradice. Jaký má podle tebe význam?

6. Znáš nějaký zajímavý či významný strom? Popiš, jak vypadá a kde stojí.

Uspořádej informace

Přečti si článek znovu. Přemýšlej, zda by Češi měli, či neměli vysazovat a chránit stromy republiky. Co nám stromy republiky připomínají? Zapiš svůj argument do prvního rámečku. Potom doplň tři detaily z článku, které podporují tvůj argument.

Argument

Detail 1

Detail 2

Detail 3

Argument

Napiš argumentační text o tom, zda by Češi měli, či neměli vysazovat a chránit stromy republiky.

- Použij fakty a důvody, které podpoří tvé argumenty.

název

Zhodnoť svůj text

Přečti si, jakou strukturu má mít argumentační text. Níže doplň informace ze svého textu.

Argumentační text uvádí argumenty pro a proti něčemu. Také obsahuje fakty a důvody, které podporují hlavní argument.

Účel psaní je zřejmý.

V textu argumentuji, že:

Představil/a jsem téma v této větě (tímto souvětím):

Uvedl/a jsem fakty nebo důvody, které podporují můj argument.

Popsal/a jsem tyto fakty či důvody:

1. _____

2. _____

V odstavcích se soustředím na téma.

V prvním odstavci vysvětluji, že:

Závěrečná věta posledního odstavce zní:
